

ระบบตำแหน่งและอัตราเงินเดือนข้าราชการครู

นายสมคิด ศรีขวง

005143

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2519

POSITION AND SALARY SYSTEMS OF CIVIL SERVANT TEACHERS

Mr. Somkid Srichuang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

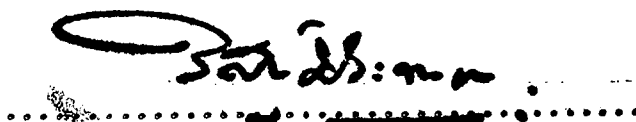
Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1975

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อัญมิตไหนดบัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัย

..ประธานกรรมการ
..กรรมการ
..กรรมการ
..กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

ดร. สรุฐ ศิลปอนันต์

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ระบบตำแหน่งและอัตราเงินเดือนของข้าราชการครู	
ชื่อ	นายสมคิด ศรีช่วง	แผนกวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2518	

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเรื่องระบบตำแหน่งและอัตราเงินเดือน - ข้าราชการครู ในด้านวิวัฒนาการของระบบและปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดตำแหน่ง กำหนดอัตราเงินเดือน ตลอดจนองค์การสร้างมาตรฐานตำแหน่งข้าราชการครู ที่เนื้องานในหน้าที่ตามแนวทางของระบบจำแนกตำแหน่ง ที่ ก.พ.นำมาใช้

วิธีการศึกษาใช้การวิจัยเอกสารเป็นหลัก ประกอบกับการสัมภาษณ์บุคคล เพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา แล้ววิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางที่กำหนด เขียนเป็นวิทยานิพนธ์

ระบบตำแหน่งของข้าราชการครู มีวิวัฒนาการมาจากพระสงฆ์สอนหนังสือศิษย์ตามกฎ เพื่อหวังในบุญกุศล จนเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงตั้งโรงเรียนหลวงขึ้น พระราชวังเริ่มเข้าเป็นครูสอนหนังสือบ้าง และเมื่อโรงเรียนใดแพร่หลายออกไปมากในเวลาต่อมา ทั้งพระสงฆ์ทั้งฆราวาสก็ยังคงเป็นครูสอนหนังสืออยู่ในโรงเรียนเหล่านั้น แต่ในชั้นหลังงานสอนมีลักษณะเป็นวิชาชีพมากขึ้น การจัดก็มีระเบียบแบบแผนรัดกุมขึ้น จนความเป็นสงฆ์ไม่อาจโอนอ่อนผ่อนตามระเบียบเหล่านั้นได้ พระสงฆ์จึงได้พ้นไปจากระบบการศึกษา

การกำหนดตำแหน่งครูในยุคต้นของการศึกษา ไม่มีระเบียบแบบแผนที่แน่นอน ใครที่อ่านออกเขียนได้ก็เข้าเป็นครูได้ เงินค่าสอนพระราชทานตามพระราชอัชฌาศัย ต่อมาเมื่อกรมศึกษาธิการเกิดขึ้น การจัดครูเข้าสอนในโรงเรียนจึงเริ่มคำนึงถึงคุณวุฒิทางวิชาชีพ แต่เนื่องจากบุคคลเช่นนี้มีจำนวนจำกัด ไม่พอแก่ความต้องการ หลักการที่กำหนดไว้จึงใช้จำกัดเฉพาะครูในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น ส่วนครูนอกสังกัดเช่นครูโรงเรียนประชาบาล ก็

ยังคงใช้บุคคลที่เพียงอ่านออกเขียนได้ เป็นครูอยู่ต่อไป การกำหนดเงินเดือนก็ระดับความรู้ตาม
ประกาศนียบัตร เป็นสำคัญ เนื่องจากความยี่งงในระบบศักดินาตามแนวทางของการปกครอง
ทำให้มีการปรับแต่งตำแหน่งข้าราชการด้วยศักราชศักดิ์ ตามระบบศักดินาด้วย ครู
บางส่วนที่มีฐานะเป็นข้าราชการ จึงได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นขุนนางเหมือนข้าราชการอื่น

แม้ระยะหลังได้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเป็นประชาธิปไตยแล้วก็ตาม แต่
ระบบศักดินาก็มีอิทธิพลไปจากวงการราชการ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนสมัย
หลัง จึงยังคงยึดถือขนบของบุคคลประกอบกับคุณวุฒิทางการศึกษา ความมีอาวุโสและความ
สามารถในการทำงานเป็นหลักในการกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนเรื่อยมา จนพบว่า
ระบบที่โง่เขลาไม่บังเกิดผลดีต่อราชการ บ้านเมืองเท่าที่ควร คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
จึงได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใหม่ เพื่อยกเลิกขนบนั้นไป และใช้
ระบบจำแนกตำแหน่งแทน

แต่ในวงการศึกษากลับมีปัญหาเกิดขึ้นอีก เพราะการจัดการศึกษาที่ไม่มีเอกภาพมา
ตั้งแต่ต้น จึงทำให้การกำหนดตำแหน่งครูแต่ละสังกัดมีความเหลื่อมล้ำกัน แม้จะมีลักษณะงาน
เป็นแบบเดียวกันก็ตาม การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างรูปแบบมาตรฐานตำแหน่งและระดับเงินเดือนของ
ครูตามระบบจำแนกตำแหน่ง โดยถือว่าสายงานสอน คือผู้สอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา และ
มัธยมศึกษาเท่านั้น ซึ่งเรียกชื่อตำแหน่งผู้สอนในระดับประถมศึกษาว่า ครู และผู้สอนในระดับ
มัธยมศึกษาว่า อาจารย์ ทั้งนี้เพื่อให้ชื่อตำแหน่งเป็นเครื่องบอกระดับของการศึกษาด้วย การ
กำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือนแตกต่างกันตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ระดับความยากง่ายของ
งานที่ปฏิบัติความชำนาญและคุณวุฒิประจำตำแหน่ง ส่วนระดับเงินเดือนที่แตกต่างกันมีอัตราเป็น
ไปตามบัญชีเงินเดือนนายพระราชมัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน 2518

Title: Position and Salary Systems of Civil Servant Teachers
Name: Mr. Somkit Srichuang, Department of Educational -
Administration
Academic Year: 1975

ABSTRACT

The main purpose of this research is to study position and salary systems of civil servant teachers in terms of the system development and factors used in considering position classification.

As for procedure of the research, documental research and interview techniques are applied. Data analysis follows the designed guidelines.

The teacher position classification has developed from Buddhist monks teaching their followers in Buddhist temples. Not until the reign of King Mongkut when he established a modern school in the royal palace that secular people started to teach. When the schools were relatively widely expanded, both Buddhist monks and secular people still served as teachers. Several years later, more details were regulated that the monks were not able to allow themselves to follow and voluntarily stopped practicing teaching.

There were not specific prerequisites for teaching positions during early periods of education. Any literate person was allowed to teach. Teaching wages were paid by the Royal consent. When the Department of Education was established, teaching assignments started to consider professional qualifications. However the availability of people was limited, the requirements set were only applicable for teachers under the Department of Education. Teachers under other jurisdictions,

local schools for example, needed only literacy before their services. Salary scale was based on certificates held. In accordance with the nobility administrative system of Thailand, the officials titles were conferred by the sovereign and hence some teachers were enjoyed by the nobility.

Though the Thai administrative system has been changed to democratic system, the nobility system still lived. The Civil Service Code was in accordance, based on a person's rank, qualification, seniority and ability in positioning and salary scaling. The system was considered ineffective and hence the introduction of the position classification system for current dates.

The problems occurred in educational circle. Because of the lack of unity in education, position classifications for teachers of the same types under different jurisdictions overlap. The researcher has construct a model for primary and secondary school teachers position classification and salary scaling. The model suggests that primary school teaching positions be called "kru" while secondary school "archarn" for the identity of level of teaching practices. The positions and salary levels are based on types of duties and responsibilities, level of difficulties of the job, experiences and qualifications required for the position. The model also suggests that the salary scale attached to the 2518 Civil Service Code be used.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จทันเวลาด้วยปัจจัยสองอย่าง คือ กำลังใจในการทำงาน และแนวความคิดในการค้นคว้าหาข้อมูล เขียนวิทยานิพนธ์

กำลังใจในการทำงานนั้นผู้เขียนได้รับจากภรรยา คือ คุณอุบล ศรีช่วง ผู้ซึ่งคอยกระตุ้นเตือนและรับภาระทางครอบครัว ทำให้ผู้เขียนหมดกังวลใจ สามารถทำงานได้อย่างสะดวกและเต็มที่

แนวความคิดในการค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์นี้ ได้รับคำแนะนำและชี้แนะจากอาจารย์ ดร. สุรัฐ ศิลปอนันต์ รองเลขาธิการครุสภา ซึ่งทำให้งานวิจัยเรื่องนี้ มีความสมบูรณ์และมีค่าขึ้น

จึงขอแสดงความขอบคุณให้เป็นที่ปรากฏไว้ ณ ที่นี้

สมคิด ศรีช่วง

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. ตารางเปรียบเทียบตำแหน่งและยศข้าราชการพลเรือน 2471	70
2. ตารางเปรียบเทียบเงินเดือนครูประจำภาค 2479 - 2481	79
3. ตารางปรับอัตราเงินเดือน 2482	84
4. แสดงตำแหน่ง วุฒิประจำตำแหน่งและระดับเงินเดือนครูประถมศึกษา	102
5. แสดงตำแหน่ง วุฒิประจำตำแหน่งและระดับเงินเดือนครูมัธยมศึกษา	103

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่	๑ หน้า
1. แผนภูมิฐานะของผูวาระชาการจังหวัด	31
2. แผนภูมิจัดการศึกษาสำหรับทวยราษฎร 2441	38
3. แผนภูมิจัดการศึกษาหัวเมือง 2453	41
4. แผนภูมิจัดการศึกษาประชาบาล 2464	45
5. แผนภูมิจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น 2509	49
6. แผนภูมิบัญชีอัตราเงินเคื่อนครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 2441	58
7. แผนภูมิบัญชีอัตราเงินเคื่อนครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 2446	62
8. แผนภูมิบัญชีอัตราเงินเคื่อนครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 2455 - 2475	72
9. แผนภูมิบัญชีอัตราเงินเคื่อนครูประชาบาล 2479	81
10. แผนภูมิบัญชีอัตราเงินเคื่อนครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 2477	85
11. แผนภูมิบัญชีอัตราเงินเคื่อนครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 2482	87
12. แผนภูมิบัญชีอัตราเงินเคื่อนข้าราชการพลเรือน 2491	88
13. แผนภูมิบัญชีอัตราเงินเคื่อนข้าราชการพลเรือน 2497	89
14. แผนภูมิขั้นอันดับและชั้นเงินเคื่อน	91
15. แผนภูมิบัญชี ก.อัตราเงินเคื่อนข้าราชการพลเรือน 2518	121

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. ตารางเปรียบเทียบตำแหน่งและยศข้าราชการพลเรือน 2471	70
2. ตารางเปรียบเทียบเงินเดือนครูประชาบาล 2479 – 2481	79
3. ตารางปรับอัตราเงินเดือน 2482	81